[2020] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 956

ਐਮ/ਐਸ. ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ
ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ.
ਬਨਾਮ
ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ
ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਦਿ.

(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 760-764 ਦੇ 2020 ਆਦਿ.)
ਨਵੰਬਰ 17, 2020

[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦਿੱਲੀ ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946:

s.6 – ਅਧੀਨ ਸਹਿਮਤੀ – ਦਾਇਰਾ – ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ u/ss. 120B ਅਤੇ 420 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ) ਦੇ s. 13(2) r/w s. 13(1)(d) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ – ਕੋਲ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ – ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਏ ਗਏ – ਕੋਲ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ u/s. 19 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ – ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ u/s. 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ s.6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇਗੀ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ – ਫੈਸਲਾ: ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ s.6 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ s.6 ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਸੀ – ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਅਸਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਪ੍ਰਾਈਰ ਸਹਿਮਤੀ s.6 ਅਧੀਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ – ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ – ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 – s. 482.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ (ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ.) ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਬ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ,

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰਾਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਚਿੰਤਤ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ DSPE ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਸੰਰਚਨਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਸਹਾਇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ। ਪਰ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਹੈ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ

ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਤਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 11, 13]

2. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, DSPE ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। 15 ਜੂਨ 1989 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ, DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ FIR ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਅਤੇ IPC ਅਧੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13]

3.1 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, FIR ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 31 ਮਈ 2012 ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ 7 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ DSPE ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 14]

3.2 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 19, 21]

ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਾਜ [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1150; ਕਰਨਾਟਕ ਦਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੁਪ੍ਪੁਸਵਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1987) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 74 : [1987] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੀ. ਹਿੰਦੂਜਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 195 : [2003] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 307; ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 395 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਿਸ ਮਾਯਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 106 : [2012] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 33 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਦਿਆਂ ਇਹ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 22, 23][972-ਐਫ-ਐਚ; 973-ਏ] ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ

[1987] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295 ਪੈਰਾ 16 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2003] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 307 ਪੈਰਾ 17 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 760-764 ਦੇ 2020.

14.08.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਿਸਕ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 4253, 4251, 4252, 4250 ਅਤੇ 4446 ਦੇ 2012 ਵਿੱਚ.

ਨਾਲ
ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 765-767, 768-769, 770-774, 775-777, 778-785 ਦੇ 2020.

ਐਸ. ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਸ਼ਵਰਿਆ ਸਿਨਹਾ, ਸ੍ਰੀਜਨ ਸਿਨਹਾ, ਨੀਰਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਅੰਭੋਜ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾਰੀ, ਮਿਸ. ਸ਼ਕੁਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਮੈਰੀ ਮਿਤਜ਼ੀ, ਮਿਸ. ਦੇਵਯਾਨੀ ਗੁਪਤਾ, ਏ. ਕੇ. ਦੇ, ਅਨੁਜ ਚੌਹਾਨ, ਮਿਸ. ਅਨਨਯਾ ਦੇ, ਪ੍ਰਮਿਤ ਸਕਸੇਨਾ, ਮਨਨ ਪੋਪਲੀ, ਕੁਸ਼ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਦਿਵਿਆਂਸ ਰਾਠੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੁਬੇ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਦੀਪੇਸ਼ ਸਿਨਹਾ, ਮਿਸ. ਪੱਲਵੀ ਬਰੂਆ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ.

2. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 14ਵੀਂ ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

18ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ 2007 ਨੂੰ, ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਫਿਊਲ ਸਪਲਾਈ ਸਮਝੌਤਾ (ਇਥੇ 'ਐਫ.ਐਸ.ਏ.' ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੂੰ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਲ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 30ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ਨੂੰ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 8342-46 ਦੇ 2019 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਤੇ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਐਫ.ਐਸ.ਏ. ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 25ਵੀਂ ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਮਾਈਸਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈਰਾਨੀ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਫ.ਐਸ.ਏ. ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਕੋਲ ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਅਣਜਾਣ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 36.28 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 13ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2011 ਨੂੰ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120ਬੀ ਅਤੇ 420 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 (ਇਥੇ 'ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ' ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਡੀ) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮਿਸਟਰ ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਉਕਤ ਐਮ/ਐਸ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਕੇਂਦਰ (ਇਥੇ 'ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ.' ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੰਦੌਲੀ, ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਰਦਰਨ ਕੋਲਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਸਿੰਗਰੌਲੀ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਾਮਤ: ਰਾਮ ਜੀ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ., ਚੰਦੌਲੀ ਅਤੇ ਜੋਗੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ, ਸਹਾਇਕ ਮੈਨੇਜਰ, ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ., ਚੰਦੌਲੀ ਵੀ ਇਸ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਪਦਾਂ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਝੂਠੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਨਾਰਦਰਨ ਕੋਲਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

4. ਸਕਿੱਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 31ਵੀਂ ਮਈ 2012 ਨੂੰ, ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ, ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 31ਵੀਂ ਮਈ 2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 120B ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 420, ਧਾਰਾਵਾਂ 467, 468 ਅਤੇ 471 ਦੇ ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ/ ਸੱਦਣ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਪਰਿਣਾਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀਨਾਂਕ 24ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ:-

ਪ੍ਰ.ਨੰ.1:- ਕੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁੱਛਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ DSPE ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਹਿਤ ਹੈ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ.ਨੰ.2- ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿਵਲ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਕੰਟਰੈਕਟ (ਐਫ.ਐਸ.ਏ.) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹਨ? ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

Q.No.3- ਕੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੈ?

Q.No.4- ਕੀ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ [ਅਧਿਕਾਰਤ] ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਉਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ/ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (ਇਸ ਨੂੰ "ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿਲਣਯੋਗ ਖਾਮੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ, ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 24ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ-2015 ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ:-

1. ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੰਟ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (49 ਦਾ 1988) ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਅਤੇ

ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਸਹਾਇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਪਿਛਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? 2. ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ/ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 197 ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

5. ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 6ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ 2015 ਨੂੰ, ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:-

"ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 15.6.1989 ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨਾਲ, ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 17ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 2015 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 31ਸਤੰਬਰ$_{SUPERSCRIPT}$ 2015 ਅਤੇ 20ਦਸੰਬਰ$_{SUPERSCRIPT}$ 2015 ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ 5ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:-

"ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਜੀ.ਏ. ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 15.06.1983 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 18.04.2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।"

6. 5ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ। ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਉਕਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 15 ਜੂਨ 1989 ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ.' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ. ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਸੀ, ਉਹ ਪਾਬੰਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ DSPE ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ, ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੋਰ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ

ਨਿਯੰਤਰਣ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਪੋਰਟ, ਪਰ ਜੇਕਰ, ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਸਿੰਘ, ਤਤਕਾਲੀ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ., ਚੰਦੌਲੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ, ਸਹਾਇਕ ਮੈਨੇਜਰ, ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ., ਚੰਦੌਲੀ, ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਧੀਨ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ 7 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2011, ਧਾਰਾ 120 ਬੀ ਅਤੇ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ PC ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(d) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

7. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 7ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ, ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ, ਕਿ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਫੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਭਲੇ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਿੱਛੇਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਇਆ, ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ

8. ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ DSPE ਐਕਟ ਦੇ, DSPE (CBI) ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ DSPE ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ IPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 120B ਅਤੇ 420 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(d)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ IPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 120B ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ IPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 120B ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(d) ਤਾਂ ਤਦ ਤੱਕ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ FIR ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ DSPE ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਮਾਯਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

9. ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੋ SLP(Crl.) ਨੰਬਰ 8420-21 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, CBI ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਿ 7 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

10. ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਾਧੂ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਦੇ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਜਾਂ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਕਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 15ਵੀਂ ਜੂਨ, 1989 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ 7ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਮੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਥੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

(3) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ।— ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਿਨਾਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤਦ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (1946 ਦਾ 25) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਲ ਸੰਰਚਨਾ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1946 (1946 ਦਾ 25) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਪੂਰਣ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (1988 ਦਾ 49) ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਸਹਾਇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ

Sd/-
(ਐਸ.ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ)
ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੋਮ ਸਕੱਤਰ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

13. ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸੌਦੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪੂਰੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ। ਪਰ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਹੈ, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਤਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਹੜੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, DSPE ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। 15 ਜੂਨ 1989 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੌਦੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, DSPE ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

14. ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ FIR ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਲਈ 31 ਮਈ 2012 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 7 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ DSPE ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਫੈਕਟੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. 1955 ਵਿੱਚ ਹੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧੀਨ, ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ? ਜਦੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ2$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:-

"ਜੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦਾ

ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁੰਮਰਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ AIR 1944 PC 73 ਅਤੇ ਲੁੰਬਾਰਦਾਰ ਜ਼ੁਤਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ AIR 1950 PC 26 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਫਰਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੀ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁੰਮਰਾਹੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਬ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਵੈਧਤਾ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੁਪ੍ਪੁਸਵਾਮੀ ਗੌਂਡਰ ਅਤੇ ਹੋਰ3$_{SUPERSCRIPT}$, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.:-

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਲਟੀ ਜਾਂ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।—(1) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੰਮਨ, ਵਾਰੰਟ, ਐਲਾਨ, ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜਾਮ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ; ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੁੱਟ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜਾਮ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ; ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।"

ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਤਕਨੀਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਏਗਾ। ਧਾਰਾ 465 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 462 ਗਲਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 462 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“462. ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ।—ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਗਲਤ ਸੈਸ਼ਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਉਪ-ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।”

ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗਲਤ ਸੈਸ਼ਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਉਪ-ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

“21. .....ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ ਏਅਰ 1944 ਐਸ.ਸੀ. 73 ਅਤੇ ਲੁੰਬਹਾਰਦਾਰ ਜ਼ੁਤਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ ਏਅਰ 1950 ਪੀ.ਸੀ. 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਬ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੀਵੀਸੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੰਜਾਮ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਜਾਮ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੀਵੀਸੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੰਜਾਮ, ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਖਾਨਵਿਲਕਰ. ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਨੇ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲਿਆ, ਕੰਵਲ ਤਨੁਜ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ/ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਡੀਐਸਪੀਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਤਬ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਘਟਨਾਵਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਨੇ ਡੀਐਸਪੀਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 19.02.1996 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ DSPE ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਗੂ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਾਯਾਵਤੀ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ 1995 ਤੋਂ 2003 ਤੱਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਘੁੰਮਣ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤਾਜ ਕੋਰੀਡੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 11 ਸਤੰਬਰ 2003 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ DSPE ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦੋ ਸਵਾਲ ਭੇਜਦਿਆਂ ਇਹ ਮਤ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਚੁਕਾਉਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ

ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ।

24. ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate